

যত্নৰ জৰিয়তে কঠীয়া ৰোপণৰ বাবে দলিচা কঠীয়াতলী (Mat Nursery) হ'ল প্ৰাথমিক প্ৰয়োজন। প্ৰস্তুত কৰা পদ্ধতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি দুই প্ৰকাৰৰ দলিচা কঠীয়াতলী আছে। বোকা পদ্ধতিত তৈয়াৰ কৰা কঠীয়াতলী আৰু শুকান পদ্ধতিত তৈয়াৰ কৰা কঠীয়াতলী। মাটি আৰু পচন সাৰ মিহলি কৰি জলিকটা পলিথিনত পাতলকৈ লেপ দি কঠীয়া পৰা হয়। শালি ধানৰ বতৰত কঠীয়াতলীত বীজ সিঁচাৰ পৰা ১৫-২০ দিনৰ ভিতৰত আৰু বৰো বা আগতীয়া আত ধানৰ ক্ষেত্ৰত ২০-২৫ দিনৰ (যেতিয়া কঠীয়াবোৰ ১৫-১৪ ছেঃমিঃ ওখ হয়) ভিতৰত মূল পথাৰত কঠীয়া ৰোপণৰ বাবে প্ৰস্তুত হৈ যায়।

দলিচা কঠীয়াতলী প্ৰস্তুতি :

বীজৰ গুণাগুণ আৰু শোষণ

ধানখেতিত সুবীজ ব্যৱহাৰ কৰিলে বীজৰ পৰিমাণ কম হয় লগতে সুস্থ, সকল, অধিক উৎপাদনশীল কঠীয়া পাব পাৰি।

সুবীজৰ গুণাগুণ : সুবীজৰ বিভিন্ন গুণবোৰৰ ভিতৰত প্ৰধান গুণ কেইটামান হ'ল

পৰিষ্কাৰ : বীজৰ মাজত শিল, বালি অথবা অপতৃণৰ বীজ নাথাকে।

বিসৃষ্ক : বংশগত ভাবে মিল থকা এটা জাতৰ বীজহে বস্তু বা মোনাত থাকে।

সুস্থ : বীজবোৰ পৰিপূৰ্ণ, একমুঠী আৰু ফাট বা দাগ নাথাকে।

বীজ বাচনি : বীজবোৰ পানীত তিয়াইবাৰি গুণ্ডি থকা পতানবোৰ আঁতৰাই ল'ব লাগে।

বীজ শোষণ : ভেকুৰ জাতীয় কোমাৰৰ প্ৰতিৰোধক ফ্ৰিপে কাৰ্বেন'জিম বা কেপ্টান বা মেনক'জেব ২.৫ গ্ৰাম প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ শোষণ কৰিবৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ১.২ ঘণ্টা বীজৰিনি প্ৰতিৰোধক মিহলি পানীত তিয়াই থ'ব লাগে। তাৰ পৰা উলিয়াই আনি বীজ সমূহ ৪৪ ঘণ্টা গাপ দিব লাগে।

বোকা পদ্ধতিত দলিচা কঠীয়াতলী প্ৰস্তুতি

প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী : শোষণ কৰা অকুৰিত বীজ, পলিথিন, কাঠ বা লোহাৰ ফ্ৰেম, পানী দিয়া জিঞ্জিৰি, কাঁচি বা চোকা চুৰি এখন।

প্ৰক্ৰিয়া

কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰাৰ আগতে হালবাই মাটিখিনি চহাই ল'ব লাগে। চহোৱাৰ পিছত ২৪ ঘণ্টা ৰ'ব লাগে। তাৰপিছত এক হেক্টৰ মাটিত ৰোৱাৰ বাবে ১.৫ মিটাৰ বহল, ১.০ মিটাৰ দীঘল আৰু ১.৫ ছেঃ মিঃ ওখ ভেটি তৈয়াৰ কৰিব লাগে। ভেটি তৈয়াৰ কৰাৰ পিছত ৩৬-৪৪ ঘণ্টা মাটিখিনি সুস্থিৰ হবলৈ ৰৈ দিব লাগে। তাৰপিছত মিহি কাঠ এডালৰ সহায়ত ভেটিতো সমান কৰি দিব লাগে। দুটা ভেটিৰ মাজত ৬০ ছেঃ মিঃ নলা থাকিব লাগে। ১.৫ মিটাৰ x ৫০ মিটাৰ পলিথিন এখন ভাজ কৰি লৈ সৰু সৰু ফুটা কৰিব লাগে। ফুটা কৰাৰ পিছত ভেটিতোত পলিথিন খন পাৰি দিব লাগে। পলিথিন খনৰ ওপৰত ১.২ মিটাৰ দীঘল, ১.২ মিটাৰ বহল আৰু ১.২৫ ছেঃমিঃ ডাঠ লোহাৰ ফ্ৰেমটো পাৰি দিব লাগে। এতিয়া পলিথিন খনৰ ওপৰত মাটি আৰু পচন সাৰ (৪ ভাগ মাটি আৰু ১ ভাগ পচন সাৰ) মিহলাই থপথপীয়াকৈ বোকা কৰি লেপি দিব লাগে। লোহাৰ ফ্ৰেমটোৰ সহায়ত সমানকৈ লেপটো দিব পাৰি। প্ৰতি হেক্টৰ মাটিৰ বাবে ৪০ কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ প্ৰয়োজন হয়।

বীজ সিঁচাৰ পিছত ভেটিটো ২-৩ দিন ধানৰে বা কলপাতেৰে ঢাকি থ'ব লাগে। গজলি ওলোৱা পৰ্য্যন্ত প্ৰথম ২-৩ দিন জিঞ্জিৰিৰে পানী ছটিয়াব লাগে। পাছত দুটা ভেটিৰ মাজৰ নলাত পানী দি কঠীয়াতলীখন জীপাল কৰি ৰাখিব লাগে। শালি ধানৰ বতৰত কঠীয়াতলীত বীজ সিঁচাৰ পৰা ১৫-২০ দিনৰ ভিতৰত আৰু বৰো বা আগতীয়া আত ধানৰ ক্ষেত্ৰত ২০-২৫ দিনৰ (যেতিয়া কঠীয়াবোৰ ১৫-১৪ ছেঃমিঃ ওখ হয়) ভিতৰত মূল পথাৰত কঠীয়া ৰোপণৰ বাবে প্ৰস্তুত হৈ যায়।

দলিচা কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰা পদ্ধতি

তকনপদ্ধতিত দলিচা কঠীয়াতলী প্ৰস্তুতি

প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীঃ শোধন কৰা অংকুৰিত বীজ, পলিথিন, কাঠ বা লোহাৰ ফ্ৰেম, পানী দিয়া জিঞ্জিৰি, কাচি বা চোকাক চুৰি এখন
প্ৰক্ৰিয়া

কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰাৰ আগতে হালবাই মাটিখিনি চহাই লব লাগে। বোকা কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। কঠীয়াতলীৰ ভেটি আৰু পলিথিনৰ জেৰ বোকা পদ্ধতিৰ সৈতে একে ধৰণৰ। পলিথিন ঋন ভাঁজ কৰি লৈ সৰু সৰু কুটা কৰি ভেটিটোত পাৰি দিব লাগে। পলিথিন ঋনৰ ওপৰত 1.2 মিটাৰ বহল 1.2 মিটাৰ দীঘল আৰু 1.90 ছেঃ মিঃ ডাঠ লোহাৰ ফ্ৰেম এটা পাৰি দিব লাগে। শুকান মাটি আৰু পচন সাৰ 4:1:1 অনুপাতত মিহলি কৰি ভালকৈ চালি (2 মিঃ মিঃ ছিদ্ৰযুক্ত চালনীৰে) ছিদ্ৰযুক্ত পলিথিন ঋনত চালি দিব লাগে। দুটা ভেটিৰ মাজত 60 ছেঃ মিঃ বহল নলা থাকিব লাগে। বাকী সকলো প্ৰক্ৰিয়া বোকা পদ্ধতিৰ দৰে একেই।

জলসিঞ্চন

কঠীয়াতলীত গজলি নোলোৱালৈকে 3-4 দিন পানী প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। তাৰপিছত ভেটিৰ মাজল নলা কিলাকত পানী দি কঠীয়াতলী ঋনত জীপ ৰাখিব লাগে।

সৰ প্ৰয়োগ : বীজ সিঁচাৰ একসপ্তাহ পাছত প্ৰয়োজন হ'লে 75 কৰ্মিটাৰ মাটিৰ কঠীয়াৰ ভেটিত 250 গ্ৰাম ডি এ পি প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

কঠীয়াবোৰাৰ এদিন আগত পানী দিয়া বন্ধ কৰিব লাগে আৰু কঠীয়াতলীত থকা অত্যধিক পানীখিনি উলিয়াই দিব লাগে। যন্ত্ৰৰ দ্বাৰা ৰোপণৰ বাবে তৈয়াৰী কৰিবলৈ দলিচা ঋনৰ কঠীয়াবোৰ টুকুৰা টুকুৰ কৰিব লাগে। কঠীয়াখিনি বোবনীযন্ত্ৰৰ আকাৰ অনুযায়ীহে টুকুৰা কৰিব লাগে। বিভিন্ন ৰোপণ যন্ত্ৰৰ বাবে জেৰৰ বেলেগ বেলেগ হয়। গতিকে জেৰখটো জানিলে টুকুৰা কৰিব লাগে।

Assam Agribusiness and Rural Transformation Project (APART)

The World Bank is the funding agency of APART. Department of Agriculture, Assam is the nodal department for implementation of APART. ARIAS Society is the State level coordinating and monitoring agency for APART. Assam Agricultural University is the leading Agricultural University of the State and implementing agency of APART, imparting research and scientific support. International Rice Research Institute (IRRI) is the rice global leader providing technical and financial support in the implementation of APART.